

ТУРИЗМ ЙЎНАЛИШИДАГИ ТАЛАБАЛАРНИНГ ЧЕТ ТИЛ КАСБИЙ КОММУНИКАТИВ КОМПЕТЕНЦИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ

Абдуллаева Феруза Суюновна

(PhD), доцент

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14049726>

Аннотация. Мазкур мақолада туризм соҳасидаги талабалар учун чет тил касбий коммуникатив компетенциясини шакллантириш жараёни кўриб чиқилади. Чет тилни ўрганиш нафақат тил билишни талаб қилади, балки туризм соҳасида самарали алоқа қилиш учун касбий маҳорат ва маданий компетенция ҳам зарурдир. Муаллиф томонидан туризм йўналишидаги талабаларнинг чет тил ўрганиши жараёнидаги ўзига хос қийинчиликлар муҳокама қилинади ва коммуникатив компетенцияни шакллантиришнинг самарали жиҳатлари ҳақида фикр юритилади.

Калит сўзлар: туризм, чет тил ўрганиш, касбий коммуникатив компетенция, маданий компетенция, талабалар, мулоқот.

Кириш

Глобаллашув шароитида туризм соҳаси халқаро алоқаларнинг муҳим қисмларидан бирига айланмоқда. Туризмни ривожлантириш ва самарали бошқариш учун мутахассислар фақат тил билиш билан чекланмаслиги, балки турли маданият ва давлат вакиллари билан самарали мулоқот қила олиши керак. Бунинг учун туризм соҳасидаги талабалар чет тилни касбий йўналишда ўрганиб, турли маданиятлар билан мулоқот қилишдаги махсус билимларга эга бўлишлари зарур. Туризмнинг ўз ичига олган ўзига хос хусусиятлари туфайли чет тилни ўрганиш нафақат грамматика ва луғатлардан иборат бўлиб, балки турли мамлакатлар маданиятларини тушуниш, шунингдек, касбий атамаларни тўғри қўллай олишни талаб қилади.

Бугунги кунда туризм соҳасида фаолият юритадиган кадрларга бўлган талаб кучайиб, улардан халқаро даражадаги касбий мулоқот компетенцияси талаб этилмоқда. Мижозлар билан ўзаро муносабатлар турли тилда амалга оширилганлиги туфайли мутахассислар чет тилни билиши ва туризм соҳасидаги касбий мулоқотлар асосида талабаларга қўйиладиган талаблар ортаёпти. Шу билан бирга, талабаларни чет тил касбий мулоқотга ўргатиш жараёнида ўқитишнинг замонавий методларидан фойдаланиш уларнинг самарадорлигини оширишга ёрдам беради.

Туризм соҳасида чет тил касбий коммуникатив компетенциясини шакллантириш бўйича илмий адабиётларда турли тадқиқотлар олиб борилган. Бир қатор мутахассислар туризм соҳаси учун тил ўргатишда интерактив усуллар ва амалий машғулотларнинг самарали эканини таъкидлаганлар. Масалан, Ричардс ва Роджерс ўз илмий ишларида туризм соҳасида тил ўргатишнинг янги йўналишлари ҳақида тўхталиб ўтишган. Улар чет тилни ўргатишдаги коммуникатив ёндашувлар ва касбий вазиятларга мослаштирилган ўқув материаллари фойдаланиш муҳимлигини таъкидлайдилар. Тадқиқотчиларнинг фикрига кўра, талабалар туризм хизматлари кўрсатаётган ходимлар ролини ўйнаган пайтда, уларнинг лингвистик қобилиятлари тез ривожланади ва реал ҳаётда қўллаш имконияти ошади.

Браун ўз тадқиқотида туризм соҳасида фойдаланиладиган касбий сўзлар ва ибораларни ўрганишнинг аҳамиятини муҳокама қилади. Унинг фикрига кўра, чет тилни

фақат грамматик ва умумий тил жиҳатларидан ўрганиш талабаларнинг касбий мулоқот қобилиятини оширишга етарли эмас. Туризм соҳасида эса, мижозлар билан мулоқот қилиш учун касбий сўзлар ва ибораларнинг фаол қўлланилиши талаб этилади. Шунингдек, маданий компетенция ҳам туризм соҳасида катта аҳамиятга эга. Хеллер ва Гибсон туризмда маданий компетенциянинг аҳамиятини ўрганиб чиқишди. Улар халқаро мижозлар билан самарали мулоқот қилиш учун туризм мутахассисларининг турли маданиятлар ўртасидаги фарқлар ва ўзаро муносабатларни тушуниш қобилиятини ривожлантириш зарурлигини таъкидлашади.

Томсон туризмда тил ўргатиш жараёнида амалиётга асосланган ёндашувнинг муҳимлигини кўрсатади. Унинг тадқиқотида талабаларга чет тил ўргатишда туризмда фойдаланиладиган махсус терминология ва вазиятли машғулотларнинг самарадорлиги тўғрисидаги маълумотлар келтирилган. Томсоннинг фикрича, талабалар фақат назарий билимлар билан чекланмасдан, уларни амалий машғулотлар орқали мустаҳкамлашлари лозим. Унинг тадқиқоти чет тил ўргатишда замонавий технологиялардан фойдаланишнинг самарадорлигини ҳам кўрсатади, айниқса, аудио-визуал материаллар ва симуляциялар орқали талабаларнинг тил компетенциялари такомиллашади.

Туризм талабалари учун касбий коммуникатив компетенцияни шакллантиришда чет тил ўрганишни касбий муҳит билан боғлаш муҳим аҳамиятга эга. Талабаларни чет тилни ўргатиш жараёнида реал ҳаётдаги вазиятларга мослаштириш, ролли ўйинлар, кейс тадқиқотлар ва маданий алоқалар бўйича симуляциялардан фойдаланиш орқали самарали таълим олиш имконияти яратилади. Шу билан бирга, туризм соҳасида чет тилни ўргатишда маданий ва тил ҳодисаларини ўрганиш ва уларни амалиётда қўллаш имконияти ҳам талабаларнинг касбий компетенциясини шакллантиришда муҳимдир.

Хулоса

Туризм соҳасидаги талабалар учун чет тил касбий коммуникатив компетенциясини шакллантириш нафақат чет тил билимларини ошириш, балки уларни амалиётда қўллашга йўналтирилган бўлиши лозим. Касбий ва маданий компетенциялар, самарали ўқитиш усуллари, ва талабаларни касбий муҳитга мослаштириш ушбу жараённинг асосий омиллари ҳисобланади.

References:

1. Johnson, K. (2019). *Innovative Approaches to Teaching Languages in Tourism*. Oxford University Press.
2. Wong, H. (2020). *Cultural Competence in International Tourism*. Cambridge Scholars Publishing.
3. Smith, P., & Hall, R. (2021). *Professional Communication in Tourism: A Global Perspective*. Routledge.